

Communicative Sanskrit (Code - 122)
Class-IX (2017-18)

Time 3 Hrs

Total Marks 80

No of Periods : 195

The Question paper will be divided into Four Sections

Section - A	-	Reading Comprehension	10 Marks	20 Periods
Section - B	-	Writing Skills	15 Marks	35 Periods
Section - C	-	Grammar	25 Marks	50 Periods
Section - D	-	Literature	30 Marks	90 Periods

Design of Question Paper

No of Questions	No of Marks Per Question	Total No. of Marks
Section A Q. No. I SA 4Q LA 2Q MCQ 4Q Title 1Q	$4 \times \frac{1}{2} = 2$ $2 \times 2 = 4$ $4 \times \frac{1}{2} = 2$ $1 \times 2 = 2$	10 Marks
Section B Q. No. II LA (10 Blanks) Q. No. III LA (5 Sentences to write)	$10 \times \frac{1}{2} = 5$ $5 \times 2 = 10$	15 Marks
Section C Q. No. IV - Varna Vinyasah MCQ 1 of 2 Q. No. V - Ucharana Sthanam MCQ 1 of 3 Q. No. VI - Sandhi MCQ 1 of 4 Q. No. VII - Shabdha Roopani MCQ 1 of 4 Q. No. VIII - Dhathu Roopani MCQ 1 of 4 Q. No. IX - Upapadha Vibhakthi MCQ 1 of 4 Q. No. X - Prathyayah MCQ 1 of 4	$2 \times 1 = 2$ $3 \times 1 = 3$ $4 \times 1 = 4$ $4 \times 1 = 4$ $4 \times 1 = 4$ $4 \times 1 = 4$ $4 \times 1 = 4$	25 Marks

Section D		30 Marks
Q. No. XI		
अ Gadyamsham		
VSAQ (Ekapadena)	2 x 1 = 2	
SAQ (Poorna Vakyena)	1 x 2 = 2	
MCQ (Bhashika Karyam)	4 x ½ = 2	
आ Padyamsham		
VSAQ (Ekapadena)	2 x 1 = 2	
SAQ (Poorna Vakyena)	1 x 2 = 2	
MCQ (Bhashika Karyam)	4 x ½ = 2	
इ Natyamsham		
VSAQ (Ekapadena)	2 x 1 = 2	
SAQ (Poorna Vakyena)	1 x 2 = 2	
MCQ (Bhashika Karyam)	4 x ½ = 2	
Q. No. XII		
Prashna Nirmanam		
VSAQ 1 of 4	4 x 1 = 4	
Q. No. XIII		
Shloka Anvayam		
क (4 Blanks)	4 x ½ = 2	
ख (4 Blanks)	4 x ½ = 2	
Q. No. XIV		
Paryaya Padam		
VSAQ 1 of 4	4 x 1 = 4	

*In Section D the Q. No. 12 भावार्थ and Q. No. 15 घटनाक्रमानुसारम् are deleted from the Question Paper.

1. रचनात्मक मूल्यांकनाय संस्कृते रचनात्मकानि कार्याणि, व्यवहारे संस्कृत-प्रयोगः, गतिविधयः, गृहकार्यम् कक्षाकार्याणि।
2. संकलनात्मकमूल्यांकनाय परीक्षणपत्रम् मार्च मासे परीक्षणपत्रे चत्वारः
खण्डाः भविष्यन्ति –

- 1 रचनात्मक : मूल्यांकनाय संस्कृते रचनात्मकानि कार्याणि, व्यवहारे संस्कृत-प्रयोगः, गतिविधयः, गृहकार्यम् कक्षाकार्याणि।
- 2 संकलनात्मकमूल्यांकनाय परीक्षणपत्रम् मार्च मासे परीक्षणपत्रे चत्वारः
खण्डाः भविष्यन्ति –
- ‘क’ खण्डः अपठित – अवबोधनम् 10
- ‘ख’ खण्डः रचनात्मक – कार्यम् 15
- ‘ग’ खण्डः अनुप्रयुक्त – व्याकरणम् 25
- ‘घ’ खण्डः पठित – अवबोधनम् 30

खण्डानुसारं विषयाः मूल्यभारः च

[k M%	fo"k, k%	i zui zkj k%	i z ul a ; k% eW; Hkj %
^d^	vi fBr%vockkue~		
1	एकः अनुच्छेदः	लघूत्तरात्मकाः पूर्णवाक्यात्मक बहुविकल्पात्मकाः	1 10
	कुल भार		10
^k^	j p u k R e d % d k Z ~		
2	औपचारिकं अथवा अनौपचारिकं पत्रम्	निबन्धात्मकः	1 5
-3-	चित्रवर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम्	निबन्धात्मकः	1 10
सम्पूर्णभार			15
^x^	v u i z Q r & Q k d j . k e ~		
4	संस्कृतवर्णमाला वर्ण 2 अंकौ उच्चारणस्थानानि वर्तनी – 2 अंकौ	बहुविकल्पात्मकः / ल.उ.	1 2 1 3
5	सन्धिकार्यम् विसर्ग – 1 अंकः स्वर – 2 अंकौ, व्यंजन – 2 अंकौ	बहुविकल्पात्मकः / ल.उ.	1 4

6	शब्दरूपाणि पुल्लिंगाः 2 अंकौ स्त्रीलिंग 1 अंकः नपुंसकलिंगः 1 अंकः सर्वनामशब्दाः 1 अं:	ब.वि./ल.उ.	1	4
7	धातुरूपाणि परस्मैपदिनः 3 अंकौ	ब.वि./ल.उ.	1	4
	आत्मनेपदि: - 2 अंकौ	ब.वि./ल.उ.		
8	उपपदविभक्तयः	ब.वि./ल.उ.	1	4
9	प्रत्ययाः	ब.वि./ल.उ.	1	4
		कुलभार		25
११	ifBr&vocklue~			
10	गद्यांश	ब.वि./ल.उ. - पूर्णवाक्य - उत्तर	1	6
11	पद्यांश	ब.वि./ल.उ. पूर्णवाक्य - उत्तर	1	6
12	नाट्यांशः	ब.वि./ल.उ. पूर्णवाक्य - उत्तर	1	6
13	श्लोकान्वयः	ल. उ. / ब.वि.	1	4
14	प्रश्न निर्माणम्	ल. उ. / ब.वि.	1	4
15	षड्दार्थमेलनम्	ब. वि. लघूत्तरात्मकम्	1	4
		कुल भार		30

1 Ei wZkj% 80

प्रश्नपत्रे पाठ्य पुस्तकेभ्यः 3 - 5 अंकानाम् प्रश्नः मूल्याधारितः भवेत्

Examination Structure 2017-18
COMMUNICATIVE SANSKRIT 122 CLASS IX

Type of Question	No. of Question	No. of Division	Mark per Question	Total Marks
MCQ ½ Marks	4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 20	5	½	10
MCQ 1 Mark	4 + 4 + 4 + 3 + 4 + 4 = 23	6	1	23
VSA ½ Mark	2, 2, 2, 4, 4, = 14	5	1	14
VSA ½ Mark x 4 (Fill in the Blanks)	4 + 4 = 8	2	½	4
LA 1/2 Mark (Fill in the Blanks)	10 = 10	1	½	5
LA 2 Marks	2 + 5 = 7	2	2	14
Title Q 2 Marks	1 = 1	1	2	2
SAQ 1/ Marks	4 = 4	1	½	2
SAQ 1 Mark	2 + 2 + 2 = 6	3	1	6
			Total	80

- र् पूर्वस्य रेफस्य लोपः दीर्घस्वरत्वं च
- त् स्थाने ल्
- स विसर्गसन्धिः 1
विसर्गस्य उत्त्वं, रत्त्वं, लोपः
विसर्गस्थाने स्, श्, ष् ।
- 3 शब्दरूपाणि 4
- अ शब्दाः अजन्ताः – अकारान्ताः बालकवत् इकारान्ताः कवियत् 1
पुंल्लिंगा : उकारान्ता : – साधुवत् ऋकारान्ताः पितृवत्
- ब स्त्रीलिंगाः अजन्ता – आकारान्ताः रमावत् इकारान्ताः मतिवत् 1
ईकारान्ताः नदीवत् ऋकारान्ताः मातृवत्
- स नपुंसकलिंगाः अजन्ताः – अकारान्ताः फलवत् उकारान्ताः मधुवत् 1
- द सर्वनामशब्दाः यत्, तत्, किम्, इदम् पितृ लिंगेषु उस्मद् युष्मद् 1
- अ हलन्तशब्दानां – राजन्, भवत्, आत्मन्, विद्वस्, गच्छत्
संख्यावाचकशब्दानां – एक, द्वि, त्रि, चतुर, पंचन्
- 4 धातुरूपाणि – लट्, लृट्, लङ् लकारेषु 4
- धातवः – परस्मैपदिनः भू भव् पठ्, इस्, नम् गच्छ् अस्, कुध्, नश्, शुक् 2
- धातुरूपाणि लोट्-विधिलिङ्कारयोः
- अ परस्मैपदिनः – अस्, हन्, क्रुध्, आप्, इष्, पृच्छ्, कृ, ज्ञा, भक्ष्, चिन्त्
- आ आत्मनेपदिनः – रुच्, मुद्, याच्
- इ उभयपदिनः – नी, हृ हर भज्, पच्
आत्मनेपदिनः = सेव्, लभ् 2
- 5 उपपदविभक्तीनां प्रयोगः 4
- अनुच्छेदे, वार्तालापे, लघुकथायाम्, वाक्येषु, वा
- द्वितीया समया, निकषा, प्रति, धिक्, विना, अभितः परितः उभयतः
- तृतीया विना, अलम्, हीनः, प्रयोजनम्, सह, किम्
- चतुर्थीः अलम् सामर्थ्ये नमः, स्वाहा, सामर्थ्ये
- पंचमी – आरभू, प्र-मद्, परः अनन्तरम् । बहिः, विना, भी, पूर्वम्
- षष्ठी – निर्धारणे, वामतः, दक्षिणतः, अनादरे, पुरतः पृष्ठतः, तरप्-तपम्, अधः
- सप्तमी – स्निह्, वि+ श्वस्, भावे, कुशलः, निपुणः, प्रवीणः
- 6 प्रत्ययाः वाक्येषु प्रयोगः तुमुन्, क्त्वा, ल्यप् 4

१० [k M% i fBr&vock/ue~
ef. kdk i B; i q rde~vf/kdR

30 val%

1 पाठ्यपुस्तकस्य सामग्रीम् अधिकृत्य अवबोधनात्मकं कार्यम् अ गद्यांशः आ पद्यांशः इ नाट्यांशः प्रश्नप्रकाराः – एकपदेन पूर्णवाक्येन च प्रश्नोत्तराणि । भाषिककार्यम् बहुविकल्पात्मकाः प्रश्नाः	18 6+6+6
2 श्लोकान्वयः रिक्तस्थानपूर्तिद्वारा	4
3 वाक्येषु रेखांकितपदानि अधिकृत्य चतुर्णां प्रश्नानां निर्माणम् ।	4
4 शब्दार्थाः चतुर्णाम् पदानां सन्दर्भे शब्दप्रयोगेण शब्दार्थमेलनेन वा बहुविकल्पात्मकाः / ल.उ. प्रश्नाः भाग 1 पाठानां नामानि पुस्तकम्—मणिका संस्कृतः पाठ्यपुस्तकम् नवमश्रेण्यै	4

पाठसंख्या	पाठनाम
प्रथमः पाठः	तत् त्वम् असि
द्वितीयः पाठः	अविवेकः परमापदां पद्म्
तृतीयः पाठः	पाथेयम्
चतुर्थः पाठः	स्वस्थवृत्तम्
पंचमः पाठः	भ्रातृस्नेहस्तु दुर्लभः
षष्ठः पाठः	विद्यया भान्ति सद्गुणाः
सप्तमः पाठः	तरवे नमो स्तु
अष्टमः पाठः	कर्मणा याति संसिद्धिम्
नवमः पाठः	विजयताम् स्वदेशः
दशमः पाठः	को हं वदतु साम्प्रतम्
एकादशः पाठः	न धर्मवृद्धेषु वयः समीक्ष्यते
द्वादशः पाठः	कवयामि वयामि यामि
त्रयोदशः पाठः	भारतीयं विज्ञानम्
चतुर्दशः पाठः	भारतेनास्ति मे जीवनं जीवनम्

निर्धारित पाठ्यपुस्तकैः

- 1 मणिका पाठ्यपुस्तकम् भाग 1 संशोधितसंस्करणम् प्रकाशनम् : के.मा.शि. बो. द्वारा
- 2 मणिका अभ्यासपुस्तकम् भाग 1 संशोधितसंस्करणम् प्रकाशनम् : के.मा.शि. बो. द्वारा
- 3 व्याकरणवीथिः अतिरिक्तपठनार्थम् प्रकाशनम् रा.शै.प्र.अनु.परि. द्वारा

**Communicative Sanskrit (Code - 122)
Class-X (2017-18)**

Time 3 Hrs

Total Marks 80

No of Periods : 195

The Question paper will be divided into Four Sections

Section - A	-	Reading Comprehension	10 Marks	20 Periods
Section - B	-	Writing Skills	15 Marks	35 Periods
Section - C	-	Grammar	25 Marks	50 Periods
Section - D	-	Literature	30 Marks	90 Periods

Design of Question Paper

No of Questions	No of Marks Per Question	Total No. of Marks
Section A Q. No. I SA 4Q LA 2Q MCQ 4Q Title 1Q	$4 \times \frac{1}{2} = 2$ $2 \times 2 = 4$ $4 \times \frac{1}{2} = 2$ $1 \times 2 = 2$	10 Marks
Section B Q. No. II LA (10 Blanks) Q. No. III LA (5 Sentences to write)	$10 \times \frac{1}{2} = 5$ $5 \times 2 = 10$	15 Marks
Section C Q. No. IV - Sandhi MCQ 1 of 4 Q. No. V - Samasa MCQ 1 of 4 Q. No. VI - Prathyayas MCQ 1 of 4 Q. No. VII - Vachya Parivarthanam MCQ 1 of 3 Q. No. VIII - Samayaha MCQ 1 of 4 Q. No. IX - Avyayayani MCQ 1 of 4 Q. No. X - Ashuddhi Samshodhanam MCQ 1 of 4	$4 \times 1 = 4$ $4 \times 1 = 4$ $4 \times 1 = 4$ $3 \times 1 = 3$ $4 \times \frac{1}{2} = 2$ $4 \times 1 = 4$ $4 \times 1 = 4$	25 Marks

Section D		
Q. No. XI		
अ Gadyamsham		
VSAQ (Ekapadena)	2 x 1 = 2	
SAQ (Poorna Vakyena)	1 x 2 = 2	
MCQ (Bhashika Karyam)	4 x ½ = 2	
आ Padyamsham		
VSAQ (Ekapadena)	2 x 1 = 2	
SAQ (Poorna Vakyena)	1 x 2 = 2	
MCQ (Bhashika Karyam)	4 x ½ = 2	
इ Natyamsham		
VSAQ (Ekapadena)	2 x 1 = 2	
SAQ (Poorna Vakyena)	1 x 2 = 2	
MCQ (Bhashika Karyam)	4 x ½ = 2	
Q. No. XII		
Prashna Nirmanam		
VSAQ 1 of 4	4 x 1 = 4	
Q. No. XIII		
Shloka Anvayam		
क (4 Blanks)	4 x ½ = 2	
ख (4 Blanks)	4 x ½ = 2	
Q. No. XIV		
Paryaya Padam		
VSAQ 1 of 4	4 x 1 = 4	
		30 Marks

*In Section D the Q. No. 12 भावार्थ and Q. No. 15 घटनाक्रमानुसारम् are deleted from the Question Paper.

1. रचनात्मक मूल्यांकन प्रश्नपत्रम् 2017-2018
**संस्कृत-प्रयोगः, संस्कृत-
 गतिविधयः, प्रायोजनात्मकं कार्यं, कक्षाकार्याणि, गृहकार्यं च।**

- 1 रचनात्मक : मूल्यांकनाय संस्कृते रचनात्मकानि कार्याणि, व्यवहारे संस्कृत-प्रयोगः, संस्कृत गतिविधयः, प्रायोजनात्मकं कार्यं, कक्षाकार्याणि, गृहकार्यं च।
- 2 संकलनात्मकमूल्यांकनाय परीक्षणपत्रम् मार्च मासे परीक्षणपत्रे चत्वारः
 खण्डाः भविष्यन्ति –

‘क’ खण्डः अपठित – अवबोधनम्	10
‘ख’ खण्डः रचनात्मक – कार्यम्	15
‘ग’ खण्डः अनुप्रयुक्त – व्याकरणम्	25
‘घ’ खण्डः पठित – अवबोधनम्	30

खण्डानुसारं विषयाः मूल्यभारः च

[k M%	fo" k, k%	i z u i z d k j k%	i z u l a ; k%	e W; H k j %
^d^	vi fBr & vock k ue~			10
1	एकः गद्यांशः 80–100 उः अनुच्छेदः	बहुविकल्पात्मकाः	1	10
	कुल भार			
^k^	j p u k e d & d k z~			
2	औपचारिकं अथवा अनौपचारिकं पत्रम्	निबन्धात्मकः	1	5
3	चित्रवर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम्	निबन्धात्मकः	1	10
पूर्णभार				15
^x^	v u i z p r & Q k d j . k e~			
4	सन्धि	लघूत्तरात्मकाः / ब.वि.	1	4
5	समासः	बहुविकल्पात्मकः / ल.उ.	1	4
6	प्रत्ययाः	बहुविकल्पात्मकः / ल.उ.	1	4
7	वाच्यप्रकरणम्	लघूत्तरात्मकाः / ब.वि.	1	3
8	समयः	लघूत्तरात्मकाः / ब.वि.	1	2
9	अव्ययपदानि	लघूत्तरात्मकाः / ब.वि.	1	4

10	संशोधनकार्यम्	ब.वि./ल.उ.	1	4
		कुलभार		25
११	i fBr&vock/ue~			
11	गद्यांश	ब.वि./ल.उ.	1	6
12	पद्यांश	ब.वि./ल.उ.	1	6
13	नाट्यांशः	ब.वि./ल.उ.	1	6
14	श्लोकान्वयः	ल. उ. / ब.वि.	1	4
15	प्रश्न निर्माणम्	ल. उ. / ब.वि.	1	4
16	शब्दार्थमेलनम्	ब. वि. लघूत्तरात्मकम्	1	4
		पूर्ण भार		30

l Ei wkj% 80

प्रश्नपत्रे पाठ्य पुस्तकेभ्यः 3 – 5 अंकानाम् प्रश्नः मूल्याधारितः भवेत्

Examination Structure 2017-18
COMMUNICATIVE SANSKRIT 122 CLASS X

Type of Question	No. of Question	No. of Division	Mark per Question	Total Marks
MCQ ½ Marks	4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 20	5	½	10
MCQ 1 Mark	4 + 4 + 4 + 3 + 4 + 4 = 23	6	1	23
VSA ½ Mark	2, 2, 2, 4, 4, = 14	5	1	14
VSA ½ Mark x 4 (Fill in the Blanks)	4 + 4 = 8	2	½	4
LA 1/2 Mark (Fill in the Blanks)	10 = 10	1	½	5
LA 2 Marks	2 + 5 = 7	2	2	14
Title Q 2 Marks	1 = 1	1	2	2
SAQ 1/ Marks	4 = 4	1	½	2
SAQ 1 Mark	2 + 2 + 2 = 6	3	1	6
			Total	80

1. दूर; 1. 1/2 1/2
1. 1/2 1/2

1. 1/2 1/2

80 1/2

1. 1/2 1/2

10

एकः गद्यात्मकः खण्डः

35-40 शब्दपरिमितः गद्यांशः सरलकथा, वर्णनम् वा

6

- एकपदेन पूर्णवाक्येन च अवबोधनात्मकं कार्यम्
- अनुच्छेद-आधारितम् भाषिकं कार्यम् (MCQ)

भाषिककार्याय तत्वानि

4

- वाक्ये कर्तृ-क्रिया पदचयनम्
- कर्तृ-क्रिया - अन्वितिः
- विशेषण-विशेष्य चयनम्
- सर्वनामप्रयोगः
- पर्याय-विलोमपद-चयनम्

1. 1/2 1/2

15 1/2

i) संकेताधारितम् औपचारिकं अथवा अनौपचारिकं पत्रम्

5

ii) चित्राधारितम् वर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम्

10

1. 1/2 1/2

25 1/2

मणिका-अभ्यासपुस्तक-आधारितम्

1 सन्धिकार्यम्

4

● स्वरसन्धि : दीर्घः, गुणः, वृद्धिः, यण्, अयादिः, पूर्वरूपम्

2

● व्यंजनसन्धि : परसवर्ण, छत्वं, तुकागमः, मौनुस्वारः वर्गीयप्रथमाक्षराणां तृतीयवर्णे परिवर्तनम्, प्रथमवर्णस्य पंचमवर्ण परिवर्तनम्

1

● विसर्गसन्धि: - विसर्गस्य उत्वं, रत्वम्, विसर्गलोपः, विस स्थि स्थाने स, श, ष

1

2 समासः वाक्येषु समस्तपदानां विग्रहः विगेहपदानां च समासः

4

● तत्पुरफषः विभक्तिः, नञ्, उपपदः

● कर्मधारयः, द्विगुः, द्वन्द्वः, बहुव्रीहि, समानाधिकरण, अव्ययीभावः

2

अनु, उप, सह, निर्, प्रति, यथा

2

3	प्रत्ययाः	4
●	कृदन्ताः – तव्यत्, अनीयर्, शतृ, शानच्	1:1 / 2
●	तद्धिताः – मतुप्, इन्, ठक्, त्व, तल्	1:1 / 2
●	स्त्रीप्रत्ययौ – टाप् डीप्	1
4	वाच्यपरिवर्तनम् केवलं लट्लकारे कर्तृ-कर्म-क्रिया	3
5	अंकानां स्थाने शब्दोषु समयलेखनम् सामान्य – सपाद – सार्ध – पादोन	2
6	अव्ययपदानि अपि, इव, उच्चैः, एव, तूनम्, पुरा, इतस्ततः, उत्र-तत्र, इदानीम्, यथा-तथा, विना, सहसा, अधुना, वृथा, शनैः, इति, कदा, कुतः, मा, यत्, यत्र-कुत्र, सम्प्रति, यदा-कदा, यावत्, श्वः, ह्यः, बहिः, कदापि, किमर्थम्।	4
7	वचन – लिंग – पुरफष – लकार – दृष्ट्या संशोधनम्	4

१० [कम] ifBr&voek/ue~

30 valk%

1	पाठ्यपुस्तकस्य सामग्रीम् अधिकृत्य अवबोधनात्मकं कार्यम् अ गद्यांशः आ पद्यांशः इ नाट्यांशः प्रश्नप्रकाराः – एकपदेन पूर्णवाक्येन च प्रश्नोत्तराणि। भाषिककार्यम् बहुविकल्पात्मकाः प्रश्नाः	18 6+6+6
2	श्लोकान्वयः रिक्तस्थानपूर्तिद्वारा	4
3	वाक्येषु रेखांकितपदानि अधिकृत्य पंच प्रश्नानां निर्माणम्।	4
4	शब्दार्थाः संदर्भे शब्दप्रयोगद्वारा शब्दार्थमेलनद्वारा वा बहुविकल्पात्मकाः / ल.उ. प्रश्नाः पाठानां नामानि पुस्तकम्-मणिका संस्कृत-पाठ्यपुस्तकम् द्वितीयः भागः दशमश्रेण्यै	4

पाठसंख्या	पाठनाम
प्रथमः पाठः	वाङ् मयं तपः
द्वितीयः पाठः	आज्ञा गुरुणां ह्यविचारणीया
तृतीयः पाठः	किं किम् उपादेयम्
चतुर्थः पाठः	नास्ति त्यागसमं सुखम्
पंचमः पाठः	अभ्यासवशंगं मनः
षष्ठः पाठः	साधुवृत्तिं समाचरेत्
सप्तमः पाठः	रमणीया हि सृष्टिरेशा

अष्टमः पाठः	तिरफक्कुरल् – सूक्ति – सौरभम
नवमः पाठः	राष्ट्रं संरक्ष्यमेव हि
दशमः पाठः	सुस्वागतं भो । अरफणाचलैस्मिन्
एकादशः पाठः	कालौहम्

fu/Wjr iB; iQrda

- 1 मणिका पाठ्यपुस्तकम् भाग 2 संशोधितसंस्करणम् प्रकाशनम् : के.मा. शि. वो. द्वारा
- 2 मणिका अभ्यास पुस्तकम् भाग 2 संशोधितसंस्करणम् प्रकाशनम् : के.मा. शि. वो. द्वारा
- 3 व्याकरणवीथिः अतिरिक्तपठनार्थम् प्रकाशनम् रा.शै.प्र.अनु.परि.